

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 14.12.2018
COM(2018) 852 final

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

**σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 428/2009 περί κοινοτικού
συστήματος ελέγχου των εξαγωγών, της μεταφοράς, της μεσιτείας και της
διαμετακόμισης ειδών διπλής χρήσης**

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

**σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 428/2009 περί κοινοτικού
συστήματος ελέγχου των εξαγωγών, της μεταφοράς, της μεσιτείας και της
διαμετακόμισης ειδών διπλής χρήσης**

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύμφωνα με το άρθρο 23 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 428/2009 («ο κανονισμός»), η Επιτροπή υποβάλλει ετήσια έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με τις δραστηριότητες, τις έρευνες και τις διαβουλεύσεις της Συντονιστικής Ομάδας Διπλής Χρήσης (Dual-Use Coordination Group - DUCG). Επιπλέον, στην ανακοίνωση [COM(2014)244] της Επιτροπής αναγνωρίζεται ότι η δημοσίευση εκθέσεων και μη ευαίσθητων πληροφοριών για τους ελέγχους μπορεί να συμβάλει σημαντικά στην ενίσχυση της διαφάνειας και στη βελτίωση της συμμόρφωσης των οικονομικών φορέων καθώς και της ικανότητάς τους να εφαρμόζουν τους ελέγχους. Η παρούσα έκθεση, που συντάχθηκε από την Επιτροπή με βάση στοιχεία που υπέβαλαν τα κράτη μέλη στην ομάδα DUCG¹, παρέχει πληροφορίες για την εφαρμογή του κανονισμού το 2017 και συμπεριλαμβάνει συγκεντρωτικά στοιχεία για τον έλεγχο των εξαγωγών για το 2016.

2. ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

2.1. Επανεξέταση της πολιτικής ελέγχου των εξαγωγών

Μετά την έγκριση της πρότασης της Επιτροπής για τον εκσυγχρονισμό των ελέγχων των εξαγωγών της ΕΕ², στις 28 Σεπτεμβρίου 2016, η νομοθετική διαδικασία ξεκίνησε το 2017 όταν το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο εξέτασαν την πρόταση. Ειδικότερα, η Επιτροπή Διεθνούς Εμπορίου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (INTA) πραγματοποίησε μια πρώτη ανταλλαγή απόψεων επί του θέματος στις 28 Φεβρουαρίου 2017 και ακολούθησε δημόσια ακρόαση στις 21 Μαρτίου 2017 και μια συνάντηση τεχνικού χαρακτήρα στις 4 Μαΐου 2017. Στις 21 Νοεμβρίου 2017 η INTA ενέκρινε έκθεση σχετικά με τη νομοθετική πρόταση, η οποία περιελάμβανε 101 τροπολογίες που αποδεικνύουν ότι το Κοινοβούλιο στηρίζει σε μεγάλο βαθμό πιο εναρμονισμένους και αποτελεσματικούς ελέγχους, προσαρμόζουν το σύστημα ελέγχου των εξαγωγών της ΕΕ σε νέες απειλές οι οποίες συνδέονται με θέματα κυβερνοεπιτήρησης και θεωρούν τα ανθρώπινα δικαιώματα ως μέρος της γενικής κατεύθυνσης για περισσότερο υπεύθυνο εμπόριο που βασίζεται σε αξίες και σε μια «Ευρώπη που προστατεύει».

Από την πλευρά της, η Επιτροπή, κατά τη διάρκεια του 2017, διεξήγαγε στοχευμένες διαβουλεύσεις και επαφές με τη βιομηχανία και με τους ενδιαφερόμενους φορείς της κοινωνίας των πολιτών. Συγκεκριμένα, στις 19 Δεκεμβρίου 2017 διοργανώθηκε φόρουμ για

¹ Οι αρμόδιες αρχές ορισμένων κρατών μελών δημοσιεύουν επίσης εκθέσεις για το εμπόριο ειδών διπλής χρήσης.

² COM(2016) 616. Η πρόταση κανονισμού είναι διαθέσιμη στη διεύθυνση at <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1476175365847&uri=CELEX:52016PC0616>

τον έλεγχο των εξαγωγών, από κοινού με την εσθονική Προεδρία της ΕΕ, για την ανταλλαγή απόψεων με τη βιομηχανία και με ενδιαφερόμενους φορείς της κοινωνίας των πολιτών³.

2.2. Τροποποιήσεις του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 428/2009

Ο κανονισμός τροποποιήθηκε μία φορά κατά την περίοδο αναφοράς. Με τον κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό (ΕΕ) 2017/2268 της Επιτροπής⁴, της 26ης Σεπτεμβρίου 2017, ενημερώθηκε ο κατάλογος ελέγχου της ΕΕ στο παράρτημα Ι του κανονισμού και ενσωματώθηκαν οι τροποποιήσεις που συμφωνήθηκαν στο πλαίσιο των πολυμερών συστημάτων ελέγχου των εξαγωγών το 2016.

Επομένως, ο κατάλογος ελέγχου της ΕΕ για το 2017 ενσωματώνει περίπου 170 τροποποιήσεις, οι περισσότερες από τις οποίες προκύπτουν από τον Διακανονισμό του Wassenaar και το καθεστώς ελέγχου πυραυλικής τεχνολογίας (MTCR). Οι τροποποιήσεις του Διακανονισμού του Wassenaar αφορούν, κυρίως, σημαντική αναδιάρθρωση της κατηγορίας 5 Μέρος 2 «Ασφάλεια Πληροφοριών» σε πιο θετικό κατάλογο στοιχείων στρατηγικής σημασίας στο σημείο 5A002.α, καθώς και τροποποίηση του ελέγχου της τεχνολογίας λέιζερ. Οι αλλαγές του MTCR αφορούν, ιδίως, τροποποιήσεις των ελέγχων σε «κεραμικά υλικά εξαιρετικά υψηλής θερμοκρασίας» και μηχανές υδραυλικής μορφοποίησης, την εισαγωγή νέων ελέγχων για πυραυλοκινητήρες καυσίμου με μορφή γέλης και δεξαμενές προωθητικού σε μορφή γέλης, καθώς και εγκαταστάσεις αεροθερμοδυναμικών δοκιμών. Άλλες τροποποιήσεις αφορούν π.χ. την εισαγωγή 2 υποελέγχων για δαυλούς πλάσματος και εκτοξευτές δέσμης ηλεκτρονίων, και την κατάργηση του ελέγχου για τον ιό του δάγγειου πυρετού. Δημοσιεύτηκε, ως έγγραφο καθοδήγησης, «αναλυτικό σημείωμα των τροποποιήσεων», το οποίο παρέχει επισκόπηση όλων των τεχνικών αλλαγών του καταλόγου ελέγχου ειδών διπλής χρήσης της ΕΕ για το 2017⁵. Τα παραρτήματα ΙΙ και ΙV του κανονισμού επικαιροποιήθηκαν, επίσης, σύμφωνα με τις τροποποιήσεις του παραρτήματος Ι. Ο νέος επικαιροποιημένος και ενοποιημένος κατάλογος ελέγχου της ΕΕ τέθηκε σε ισχύ στις 16 Δεκεμβρίου 2017, επιτρέποντας στην ΕΕ να τηρήσει τις διεθνείς δεσμεύσεις της όσον αφορά τους ελέγχους των εξαγωγών και διευκολύνοντας τους εξαγωγείς της ΕΕ στις περιπτώσεις όπου οι παράμετροι των ελέγχων ήταν λιγότερο αυστηρές.

2.3. Εθνικά μέτρα εφαρμογής

Ο κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος, αλλά προβλέπει ότι τα κράτη μέλη λαμβάνουν μέτρα για την εφαρμογή ειδικών διατάξεων και ότι οι πληροφορίες σχετικά με τα εν λόγω μέτρα θα πρέπει να δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επειδή δεν θεσπίστηκαν νέα μέτρα από τα κράτη μέλη το 2017, το ενημερωτικό σημείωμα της 20ής Αυγούστου 2016⁶ εξακολούθησε να ισχύει το 2017, παρέχοντας μια γενική εικόνα των μέτρων που έχουν λάβει τα κράτη μέλη, τα οποία συμπεριλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, την επέκταση των ελέγχων μεσιτείας και διαμετακόμισης, την επέκταση των ελέγχων σε μη απαριθμούμενα είδη για λόγους δημόσιας ασφάλειας και σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, τη θέσπιση εθνικών γενικών αδειών εξαγωγής, την εφαρμογή ελέγχων σχετικά με τις μεταφορές εντός της ΕΕ για μη απαριθμούμενα είδη, καθώς και πληροφορίες σχετικά με τις αρμόδιες αρχές.

³ Η έκθεση του φόρουμ είναι διαθέσιμη στη διεύθυνση:

http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2017/december/tradoc_156503.pdf

⁴ ΕΕ L 334 της 15.12.2017.

⁵ Το περιληπτικό σημείωμα είναι διαθέσιμο στη διεύθυνση: http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2017/october/tradoc_156133.pdf.

⁶ Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης C 304 της 20.8.2016, σ. 3.

3. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΔΙΠΛΗΣ ΧΡΗΣΗΣ

Με το άρθρο 23 του κανονισμού συστήνεται συντονιστική ομάδα διπλής χρήσης (DUCG) στην οποία συμμετέχουν εμπειρογνώμονες της Επιτροπής και των κρατών μελών με σκοπό την εξέταση οιοδήποτε θέματος σχετικού με την εφαρμογή των ελέγχων των εξαγωγών προκειμένου να βελτιωθεί η συνέπεια και η αποτελεσματικότητά τους σε όλη την ΕΕ. Κατά την περίοδο αναφοράς, η ομάδα DUCG συνεδρίασε 6 φορές, παρέχοντας ένα φόρουμ ανταλλαγής απόψεων για διάφορα επίκαιρα θέματα που αφορούσαν την εφαρμογή του κανονισμού.

3.1. Διαβουλεύσεις για θέματα εφαρμογής - γενική ανταλλαγή πληροφοριών.

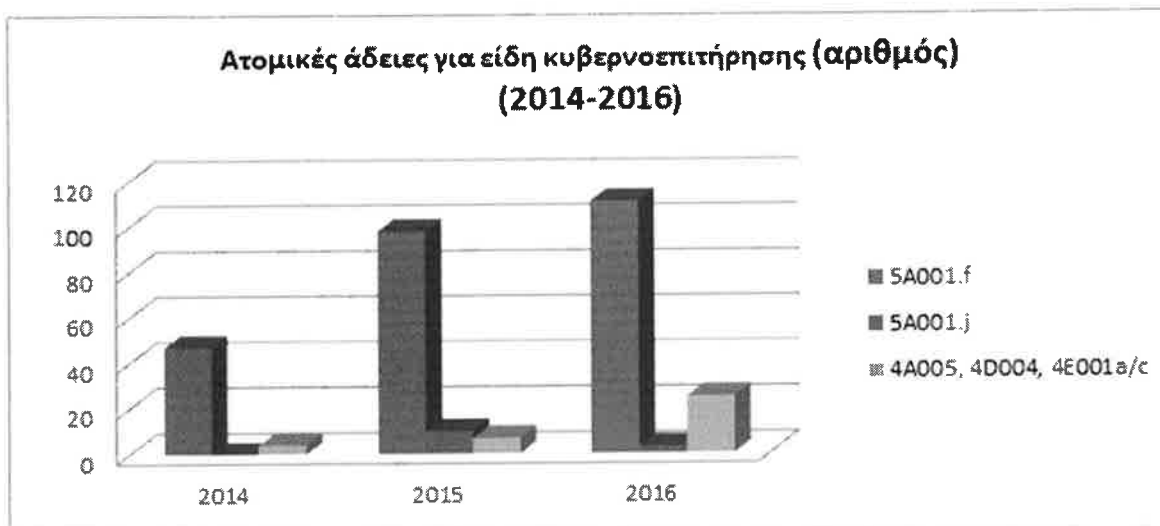
Η ομάδα DUCG διεξήγαγε *γενική ανταλλαγή πληροφοριών για τη στήριξη του εκσυγχρονισμού των ελέγχων των εξαγωγών της ΕΕ*, ιδίως όσον αφορά την εφαρμογή των γενικών ελέγχων και των ελέγχων διαμετακόμισης, καθώς και σχετικά με την ισχύ των αδειών. Επιπλέον, η ομάδα DUCG υποστήριξε τη διοργάνωση «επισκέψεων ομοτίμων/ελέγχου των εξαγωγών με εμπειρογνώμονες» στη Μάλτα στις 11-12 Μαΐου 2017 προκειμένου να ανταλλάξουν ανεπίσημα απόψεις σε τεχνικό και εννοιολογικό επίπεδο για τα βασικά ζητήματα που αφορούν τον εκσυγχρονισμό των ελέγχων των εξαγωγών της ΕΕ.

Επίσης, η ομάδα DUCG προέβη σε γενική τακτική *ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με την εφαρμογή εθνικών μέτρων*: ελλείψει νέου εθνικού μέτρου το 2017, η ομάδα DUCG δεν συνέταξε ενημερωτικό σημείωμα για δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα.

Η ομάδα DUCG επανεξέτασε τη μεθοδολογία και την προσέγγιση που υιοθετείται για την ανταλλαγή στοιχείων και διεξήγαγε *διαδικασία συλλογής στοιχείων σχετικών με την αδειοδότηση* για το 2016 προκειμένου να ενισχύσει την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ κρατών μελών και να αυξήσει τη δημόσια διαφάνεια για τους ελέγχους εξαγωγών των ειδών διπλής χρήσης της ΕΕ (τα συγκεντρωτικά στοιχεία της ΕΕ για το 2016 χρησιμοποιήθηκαν για την εκπόνηση της παρούσας ετήσιας έκθεσης ελέγχου των εξαγωγών).

Η ομάδα DUCG επόπτευσε τη δραστηριότητα της «ομάδας εμπειρογνομόνων σε θέματα τεχνολογιών παρακολούθησης» («STEG»). Η STEG πραγματοποίησε δύο συνεδριάσεις το 2017 και παρακολούθησε τις συναφείς τεχνολογικές και πολιτικές εξελίξεις, επισκόπησε τις τάσεις έγκρισης και απόρριψης χορήγησης αδειών και παρείχε εμπειρογνωμοσύνη για την υποστήριξη της νομοθετικής διαδικασίας για τον εκσυγχρονισμό των ελέγχων των εξαγωγών της ΕΕ, καθώς και σε σχέση με τις τεχνικές συζητήσεις στο πολυμερές καθεστώς ελέγχου των εξαγωγών Wassenaar. Λαμβάνοντας υπόψη τη συζήτηση όσον αφορά τον έλεγχο των ειδών κυβερνοεπιτήρησης, το 2016 η ομάδα DUCG προέβη σε *ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με την εφαρμογή των ελέγχων για είδη κυβερνοεπιτήρησης*. Τα στοιχεία δείχνουν αυξανόμενο αλλά περιορισμένο αριθμό αδειών (139 άδειες το 2016). Κατά την ίδια περίοδο, εκδόθηκαν 17 απορρίψεις χορήγησης άδειας για είδη κυβερνοεπιτήρησης⁷.

⁷ Το 2016 εκδόθηκαν 13 απορρίψεις χορήγησης άδειας για εξοπλισμό υποκλοπών ή ηλεκτρονικών παρεμβολών κινητών τηλεπικοινωνιών, 1 για λογισμικό αποκωδικοποίησης για κινητές επικοινωνίες, 2 για συστήματα επιτήρησης επικοινωνιών δικτύων στο Πρωτόκολλο Διαδικτύου (IP) και 1 για λογισμικό εισβολής.

Η ομάδα DUCG ενημερώθηκε σχετικά με τις δράσεις της ΕΕ για τη στήριξη των ΜΜΕ, των συνεργατικών φορέων και των περιφερειών στην ανάπτυξη έργων διπλής χρήσης (π.χ. πρόγραμμα COSME).

3.2. Τεχνική ανταλλαγή πληροφοριών - θέματα εφαρμογής

- *Υποστήριξη για την εκπόνηση επικαιροποιήσεων του καταλόγου ελέγχου της ΕΕ*

Η ομάδα DUCG γνωμοδότησε και υποστήριξε την εκπόνηση ενός κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού της Επιτροπής για την επικαιροποίηση του καταλόγου ελέγχου της ΕΕ στο παράρτημα Ι του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 428/2009. Οι εθνικοί εμπειρογνώμονες, καθώς και παρατηρητές από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, συμμετείχαν σε ειδική συνεδρίαση της ομάδας DUCG στις 23 Μαΐου 2017 και έκαναν παρουσιάσεις στις οποίες υπογράμμισαν τις σημαντικότερες αλλαγές στον κατάλογο ελέγχου. Ο κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 2017/2268 εκδόθηκε στις 26 Σεπτεμβρίου 2017 και δημοσιεύθηκε στις 15 Δεκεμβρίου 2017⁸.

- *Ανταλλαγή τεχνικών πληροφοριών σχετικά με συγκεκριμένα θέματα εφαρμογής*

Η ομάδα DUCG προέβη σε τεχνικές ανταλλαγές πληροφοριών για συγκεκριμένα ζητήματα ελέγχων, όπως η εφαρμογή των ελέγχων σύμφωνα με το άρθρου 22 παράγραφος 10 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 428/2009, σε μια προσπάθεια να εντοπίσει προβλήματα εφαρμογής και να συλλέξει πληροφορίες σχετικά με τις εθνικές εμπειρίες και πρακτικές και σχετικά με την ευαισθητοποίηση της βιομηχανίας.

Επίσης, η ομάδα DUCG προέβη σε τεχνική ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με πιθανές ευθυγραμμίσεις μεταξύ του κειμένου ελέγχου ειδών διπλής χρήσης της ΕΕ και των κειμένων ελέγχου στα πολυμερή συστήματα ελέγχου (σχετικά με τη Γενική Σημείωση για τα Πυρηνικά και τη Σημείωση περί Πυρηνικού Λογισμικού).

⁸ ΕΕ L 334 της 15.12.2017, σ. 1.

3.3. Κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ για τους ελέγχους των εξαγωγών ειδών διπλής χρήσης

Υπό το πρίσμα των αποτελεσμάτων της έρευνας του 2016 για τη σύγκλιση των ΑΕΟ-ΙCΡ, η ομάδα DUCG αποφάσισε να συγκροτήσει Ομάδα Τεχνικών Εμπειρογνομόνων (ΤΕG) με σκοπό την ανάπτυξη κατευθυντηρίων γραμμών για τη συμμόρφωση της βιομηχανίας (ΤΕG για «εσωτερικά προγράμματα συμμόρφωσης»). Η ΤΕG πραγματοποίησε τέσσερις συνεδριάσεις και ζήτησε τη γνώμη εκπροσώπων της βιομηχανίας κατά τη διάρκεια των εργασιών της. Η πρόοδος αυτής της τεχνικής ομάδας εμπειρογνομόνων παρουσιάστηκε στην ομάδα DUCG στις 9 Νοεμβρίου 2017 και στα ενδιαφερόμενα μέρη με την ευκαιρία του φόρουμ για τον έλεγχο των εξαγωγών στις 19 Δεκεμβρίου 2017.

3.4. Ηλεκτρονική ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των αρμόδιων αρχών

Η ομάδα DUCG συνέχισε να υποστηρίζει την περαιτέρω ανάπτυξη του ηλεκτρονικού συστήματος ειδών διπλής χρήσης (DUEs), ενός ασφαλούς και κρυπτογραφημένου ηλεκτρονικού συστήματος που τελεί υπό την αιγίδα της Επιτροπής, προκειμένου να ενισχυθεί η ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των αρχών ελέγχου των εξαγωγών και της Επιτροπής. Κατά τη διάρκεια του 2017, η ομάδα DUCG συμφώνησε για συγκεκριμένες βελτιώσεις του ηλεκτρονικού συστήματος ειδών διπλής χρήσης και ανέπτυξε νέες λειτουργίες που θα επιτρέπουν την ηλεκτρονική διαχείριση της πρόσβασης και επαφές με τις εθνικές διοικήσεις, καθώς και την υποστήριξη «διαβουλεύσεων του άρθρου 11», π.χ. όταν τα εμπορεύματα βρίσκονται σε κράτος μέλος διαφορετικό από εκείνο στο οποίο υποβλήθηκε η αίτηση. Πραγματοποιήθηκαν και άλλες επικαιροποιήσεις, π.χ. όσον αφορά τα νομικά κείμενα αναφοράς για τη γνωστοποίηση των αρνήσεων στο πλαίσιο των κυρώσεων κατά του Ιράν και προκειμένου να αντανακλάται η επικαιροποίηση του 2016 του καταλόγου ελέγχου της ΕΕ σύμφωνα με τον κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό (ΕΕ) 2017/2268 της Επιτροπής.

Η ομάδα DUCG συνέχισε επίσης τις συζητήσεις σχετικά με την ανάπτυξη μιας πλατφόρμας «ηλεκτρονικής αδειοδότησης», και τη σύσταση ομάδας τεχνικών εμπειρογνομόνων για τη στήριξη της μελέτης σκοπιμότητας της ηλεκτρονικής αδειοδότησης, που διενήργησε η Επιτροπή κατά τη διάρκεια του 2017. Η μελέτη σκοπιμότητας για την ανάπτυξη πλατφόρμας «ηλεκτρονικής αδειοδότησης» που θα χρησιμοποιείται από τις αρμόδιες αρχές σε εθελοντική βάση υποβλήθηκε στα ενδιαφερόμενα μέρη με την ευκαιρία του φόρουμ για τον έλεγχο των εξαγωγών στις 19 Δεκεμβρίου 2017.

3.5. Η ομάδα εμπειρογνομόνων της ΕΕ για είδη διπλής χρήσης

Το 2017 η ομάδα εμπειρογνομόνων της ΕΕ για είδη διπλής χρήσης, υπό την αιγίδα του Κοινού Κέντρου Ερευνών (ΚΚΕρ) της Επιτροπής και των εμπειρογνομόνων που διέθεσαν τα κράτη μέλη, συνέχισε να παρέχει στήριξη στις αρμόδιες αρχές που ζητούσαν συμβουλές για να βασίσουν την εκτίμησή τους σε συγκεκριμένες περιπτώσεις χορήγησης άδειας. Συνολικά, παρασχέθηκαν 9 τεχνικές συμβουλές για την ταξινόμηση εμπορευμάτων σε 6 αρμόδιες αρχές κατά την περίοδο αναφοράς.

3.6. Επιβολή ελέγχου των εξαγωγών

Η ομάδα DUCG αντάλλαξε πληροφορίες σχετικά με ορισμένες ειδικές προσπάθειες για την καταστράτηγηση των ελέγχων. Η Επιτροπή, από την πλευρά της, δημοσίευσε νέα έκδοση του

πίνακα αντιστοιχιών⁹ που συνδέει τους τελωνειακούς κώδικες με τις ταξινομήσεις διπλής χρήσης και συνέχισε να καταχωρεί τις παραμέτρους ελέγχου των εξαγωγών στην ηλεκτρονική βάση δασμολογικών στοιχείων TARIC της ΕΕ.

3.7. Ανάπτυξη ικανοτήτων

Το 2017 το ΚΚΕρ της Επιτροπής συνέχισε τη σειρά τεχνικών σεμιναρίων σε συνεργασία με το Υπουργείο Ενέργειας των ΗΠΑ, και διοργάνωσε το 10ο σεμινάριο στις 23-24 Μαΐου 2017 στην έδρα του Παγκόσμιου Οργανισμού Τελωνείων στις Βρυξέλλες, στο Βέλγιο. Την εκδήλωση παρακολούθησαν υπάλληλοι που είναι αρμόδιοι για τη χορήγηση αδειών και τεχνικοί εμπειρογνώμονες από τις αρμόδιες αρχές των εξαγωγών, καθώς και εξαγωγείς, πανεπιστημιακά ιδρύματα και ερευνητικοί οργανισμοί. Τα θέματα που διερευνήθηκαν περιελάμβαναν τις προκλήσεις που σχετίζονται με την εφαρμογή των γενικών ελέγχων και τις προκλήσεις που σχετίζονται με τη σύνδεση των τελωνειακών κωδίκων με τους καταλόγους ελέγχου των εξαγωγών.

Με βάση υπόμνημα που εκπονήθηκε από το Κοινό Κέντρο Ερευνών της Επιτροπής (ΚΚΕρ), η ομάδα DUCG διερεύνησε σχέδια για την ανάπτυξη ενδοενοσιακού εκπαιδευτικού προγράμματος για τους υπαλλήλους που ασχολούνται με την αδειοδότηση και τους τελωνειακούς υπαλλήλους και ξεκίνησε προετοιμασίες για ένα πρώτο σεμινάριο που θα πραγματοποιηθεί το 2018.

3.8 Διαφάνεια και διάλογος με τη βιομηχανία και την πανεπιστημιακή κοινότητα

Η ομάδα DUCG υποστήριξε τη διοργάνωση ενός «φόρουμ για τον έλεγχο των εξαγωγών» στις 19 Δεκεμβρίου 2017 στις Βρυξέλλες με κλαδικές ενώσεις, εταιρείες ειδών διπλής χρήσης, τον ακαδημαϊκό κόσμο και των οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, για να συζητηθεί η εφαρμογή των ελέγχων των εξαγωγών της ΕΕ και η νομοθετική διαδικασία για τον εκσυγχρονισμό των ελέγχων των εξαγωγών της ΕΕ¹⁰. Η Επιτροπή και οι αρμόδιες αρχές διοργάνωσαν ή συμμετείχαν σε περισσότερες από 160 εκδηλώσεις προβολής το 2017.

Η ομάδα DUCG προετοίμασε επίσης την απαραίτητη τεκμηρίωση για την υποστήριξη της εφαρμογής των κανονισμών από τους εξαγωγείς. Ειδικότερα, σε ένα «αναλυτικό σημείωμα των τροποποιήσεων» συνοψίζονται, για ενημερωτικούς σκοπούς, οι αλλαγές που έγιναν στο κείμενο των ελέγχων του καταλόγου των ελέγχων σύμφωνα με τον κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό (ΕΕ) 2017/2268 της Επιτροπής.

4. ΈΛΕΓΧΟΙ ΕΞΑΓΩΓΩΝ ΤΗΣ ΕΕ – ΒΑΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Η συγκέντρωση αξιόπιστων πληροφοριών για τις εξαγωγές ειδών διπλής χρήσης (συμπεριλαμβανομένων των μη απαριθμούμενων ειδών διπλής χρήσης) παρουσιάζει δυσκολίες, επειδή δεν υπάρχει ένας αντίστοιχα καθορισμένος οικονομικός τομέας. Ωστόσο, η Επιτροπή και τα κράτη μέλη συγκεντρώνουν στοιχεία που επιτρέπουν κατά προσέγγιση εκτιμήσεις όσον αφορά τις εξαγωγές ειδών διπλής χρήσης με βάση, αφενός, συγκεκριμένα στοιχεία αδειοδότησης που συλλέγονται από τις αρμόδιες αρχές και, αφετέρου, στατιστικές για τα τελωνειακά εμπορεύματα τα οποία περιλαμβάνουν τα είδη διπλής χρήσης. Οι εκτιμήσεις των στοιχείων εξαγωγών για το 2016 παρουσιάζονται παρακάτω. Αξίζει να

⁹ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2017/march/tradoc_155445.xlsx

¹⁰ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2017/december/tradoc_156503.pdf

σημειωθεί ότι οι εκτιμήσεις που παρουσιάζονται παρακάτω δεν περιλαμβάνουν τις υπηρεσίες και τις άυλες μεταφορές τεχνολογίας που συνδέονται με το εμπόριο ειδών διπλής χρήσης.

4.1. Εμπόριο ειδών διπλής χρήσης της ΕΕ: είδη και προορισμοί

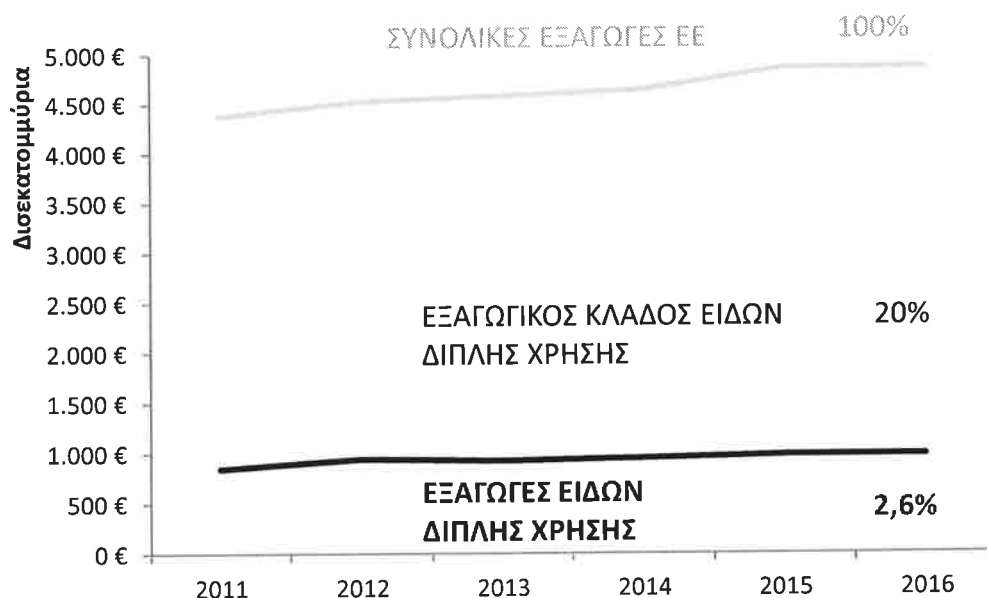
Το 2017 ο κανονισμός αφορούσε κατά κύριο λόγο τις εξαγωγές 1 841 περίπου ειδών διπλής χρήσης τα οποία απαριθμούνται στο παράρτημα Ι («κατάλογος ελέγχου της ΕΕ») και ταξινομούνται σε 10 κατηγορίες (διάγραμμα 1). Αυτά τα είδη διπλής χρήσης αφορούν περίπου 1 000 τελωνειακά εμπορεύματα, στα οποία περιλαμβάνονται χημικές ουσίες, μέταλλα και μη μεταλλικά ορυκτά προϊόντα, ηλεκτρονικοί υπολογιστές, ηλεκτρονικά και οπτικά προϊόντα, ηλεκτρικός εξοπλισμός, μηχανήματα, οχήματα και εξοπλισμός μεταφορών κ.λπ. και, σ' αυτόν τον ευρύ και πολυσύνθετο χώρο εμπορευμάτων, κατατάσσονται συνήθως στα προϊόντα υψηλής τεχνολογίας.

Διάγραμμα 1: Αριθμός ειδών διπλής χρήσης που απαριθμούνται στις κατηγορίες του παραρτήματος Ι ύστερα από την έκδοση του κανονισμού (ΕΕ) 2017/2268 σε σύγκριση με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 2016/1969.

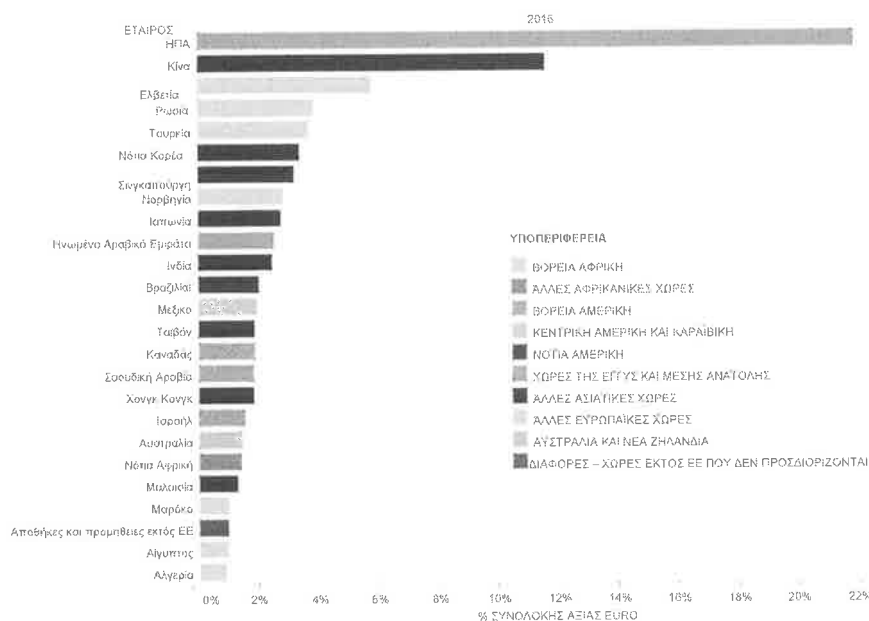
Οι στατιστικές εκτιμήσεις για τη σχετική σημασία του εμπορίου ειδών διπλής χρήσης δείχνουν ότι οι εξαγωγές ειδών διπλής χρήσης αντιπροσωπεύουν περίπου το 2,6 % των συνολικών εξαγωγών της ΕΕ (εντός και εκτός ΕΕ), στο πλαίσιο ενός εκτενούς «εξαγωγικού κλάδου ειδών διπλής χρήσης»¹¹ τελωνειακών εμπορευμάτων (διάγραμμα 2).

¹¹ Η στατιστική μεθοδολογία που αναπτύχθηκε από το Κοινό Κέντρο Ερευνών της Επιτροπής χρησιμοποιεί έναν πίνακα αντιστοιχίας, ο οποίος αναπτύχθηκε από τη ΓΔ TAXUD, μεταξύ των αριθμών ταξινόμησης ειδών διπλής χρήσης και τελωνειακών κωδικών και των στοιχείων COMEXT της Eurostat, καθώς και στοιχείων σχετικά με αδειοδοτήσεις. Η έννοια του εξαγωγικού κλάδου ειδών διπλής χρήσης αναφέρεται σ' έναν ευρύ και πολυσύνθετο τομέα εμπορευμάτων ο οποίος περιλαμβάνει τα είδη διπλής χρήσης. Το εμπόριο ειδών διπλής χρήσης λαμβάνει χώρα εντός του εν λόγω τομέα εμπορευμάτων, αλλά δεν είναι ταυτόσημο με αυτόν, καθώς επ' ουδενί δεν είναι όλα τα εμπορεύματα στον εξαγωγικό κλάδο ειδών διπλής χρήσης πραγματικά είδη διπλής χρήσης.

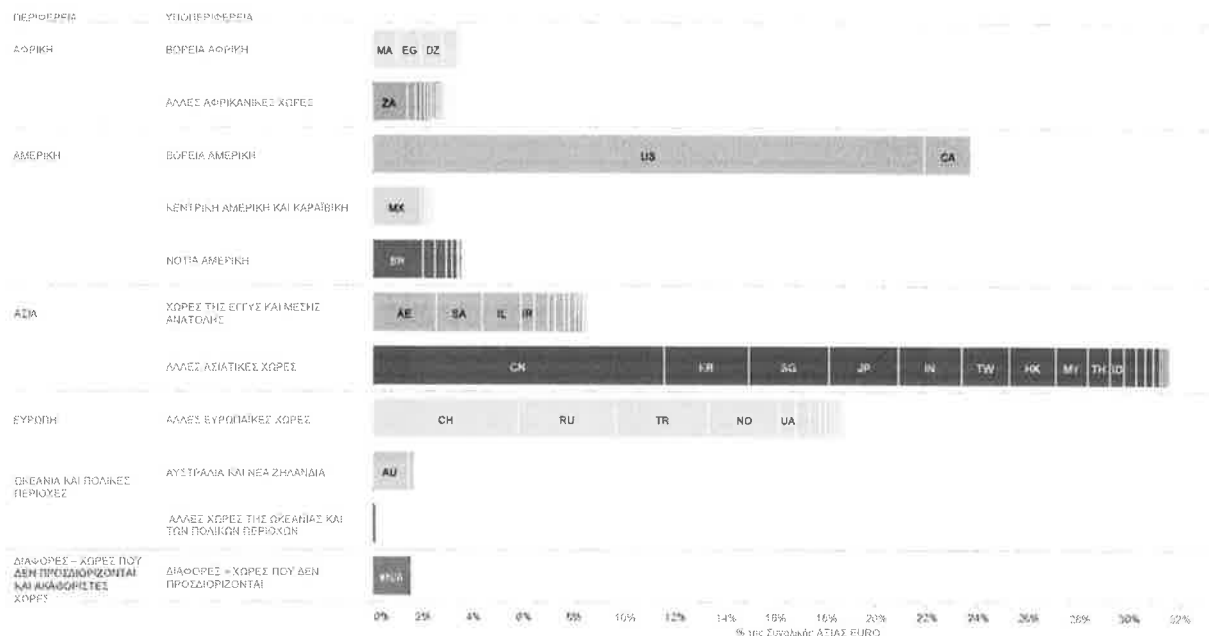
Διάγραμμα 2: Στατιστικές εκτιμήσεις των εξαγωγών ειδών διπλής χρήσης εντός και εκτός της ΕΕ.

Από τις στατιστικές εκτιμήσεις προκύπτουν επίσης οι κύριοι προορισμοί των εξαγωγών ειδών διπλής χρήσης και ότι ένα μεγάλο μέρος των εν λόγω εξαγωγών κατευθύνεται προς τις «χώρες ΕΕ001» οι οποίες επωφελούνται από τις γενικές άδειες εξαγωγής της Ένωσης (ΓΑΕΕΕ). Οι χώρες προορισμού αντικατοπτρίζουν τη δομή της εξαγωγικής αγοράς της ΕΕ όσον αφορά τα αντίστοιχα προϊόντα, καθώς και τη διευκόλυνση του εμπορίου μέσω των ΓΑΕΕΕ (διαγράμματα 2, 3 και 4)¹².

Διάγραμμα 3: Εκτιμήσεις εξαγωγών ειδών διπλής χρήσης της ΕΕ: 25 κορυφαίες χώρες και υποπεριφέρειες προορισμού των εξαγωγών, 2016.

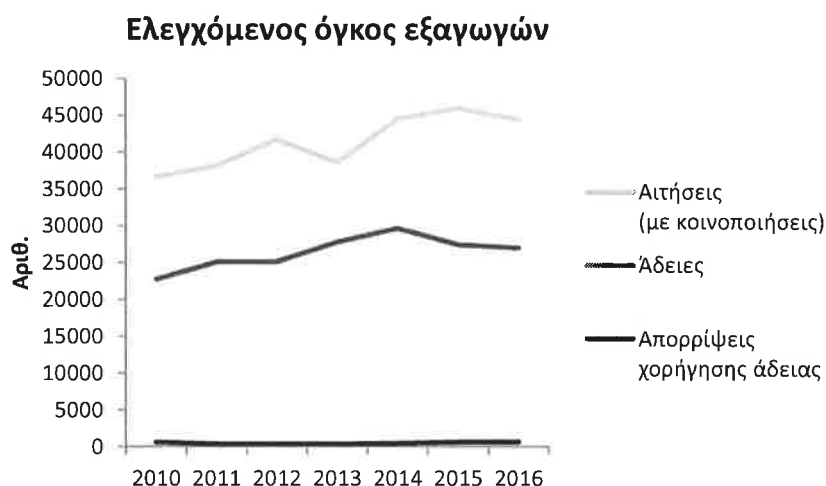
¹² Ως «Αποθήκες και προμήθειες εκτός ΕΕ» νοείται η παράδοση εφοδίων για αποθήκες καυσίμων σκαφών και αεροσκαφών. Ως «Διάφορες - χώρες εκτός ΕΕ που δεν προσδιορίζονται» νοούνται χώρες και εδάφη που δεν προσδιορίζονται στο πλαίσιο των συναλλαγών με τρίτες χώρες (δηλαδή οι κωδικοί αυτοί χρησιμοποιούνται συνήθως για εμπορεύματα που παραδίδονται σε εγκαταστάσεις ανοικτής θάλασσας).

Διάγραμμα 4: Εκτιμήσεις εξαγωγών ειδών διπλής χρήσης της ΕΕ: Χώρες προορισμού ανά παγκόσμιες περιφέρειες και υποπεριφέρειες, 2016.

4.2. Έλεγχος του εμπόριο ειδών διπλής χρήσης της ΕΕ: Αιτήσεις, άδειες, αρνήσεις

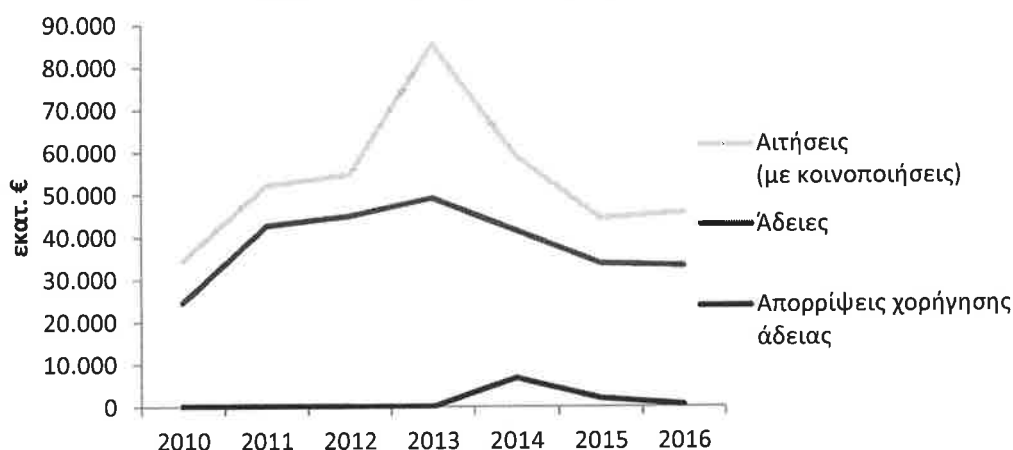
Η ομάδα DUCG έχει ανταλλάξει πληροφορίες και έχει συλλέξει στοιχεία σχετικά με τη χορήγηση αδειών, με στόχο την καλύτερη κατανόηση των ελέγχων των εξαγωγών και της οικονομικής τους επίδρασης. Παρακάτω αναφέρονται ορισμένα στοιχεία που συλλέχθηκαν για την περίοδο αναφοράς: θα πρέπει, ωστόσο, να σημειωθεί ότι δεν συγκεντρώνουν όλα τα κράτη μέλη όλα τα στοιχεία. Τα στοιχεία που παρέχονται παρακάτω αντιπροσωπεύουν επομένως κατά προσέγγιση εκτιμήσεις όσον αφορά τις συνολικές ποσότητες και αξίες, μέσα στα όρια των στοιχείων που ήταν διαθέσιμα από τα κράτη μέλη.

Διάγραμμα 5: Αριθμός αδειών και αρνήσεων το διάστημα 2010-2016¹³.

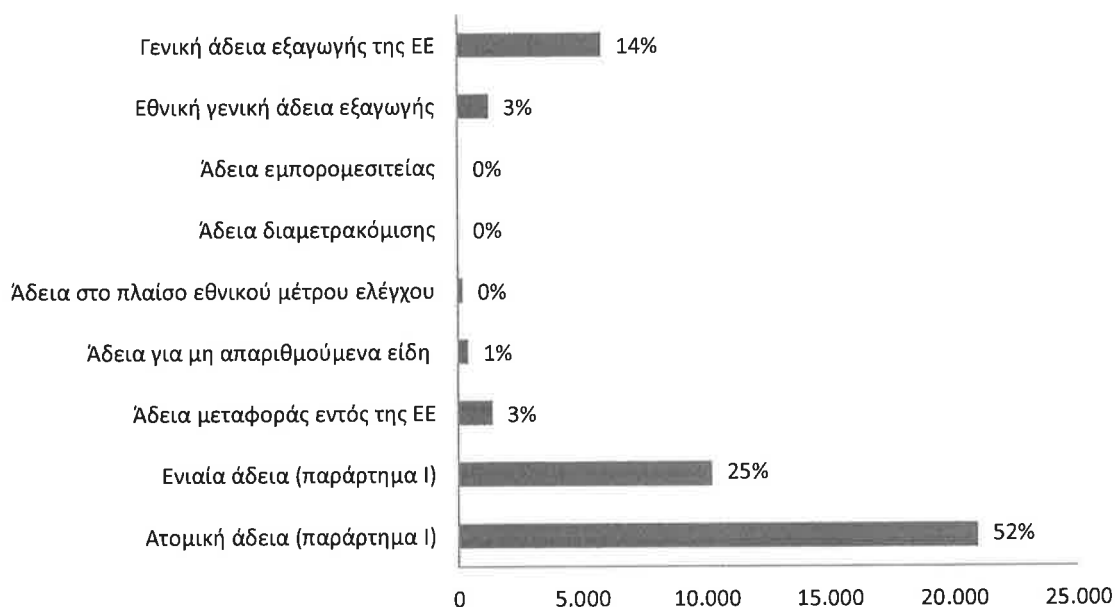
¹³ Στα διάγραμμα 5 και στο διάγραμμα 6, τα στοιχεία για τις «Αιτήσεις» περιλαμβάνουν όλες τις αιτήσεις άδειας, συμπεριλαμβανομένων των κοινοποιήσεων στο πλαίσιο γενικών αδειών, με αποτέλεσμα να παρέχεται

Ελεγχόμενη αξία εξαγωγών

Διάγραμμα 6: Αξία εγκρίσεων και αρνήσεων για τα έτη 2010-2016 (σε εκατ. EUR).

Όγκος εξαγωγών που εγκρίθηκε ανά είδος άδειας το 2016

Διάγραμμα 7: Αριθμός εγκρίσεων ανά κατηγορία, 2016.

μια ένδειξη των «Εξαγωγών που υπόκεινται σε έλεγχο», δηλαδή της αξίας των εξαγωγών εκτός ΕΕ που υπόκεινται σε διαδικασία χορήγησης άδειας. Σε περιπτώσεις που δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία για τις αιτήσεις, τα διαγράμματα χρησιμοποιούν στοιχεία εγκρίσεων ως εκτίμηση για τα στοιχεία για τις αιτήσεις. Τα στοιχεία για τις «εγκρίσεις» αναφέρονται στις εξαγωγές ειδών διπλής χρήσης που εγκρίθηκαν στο πλαίσιο ατομικών και συλλογικών αδειών. Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι οι αιτήσεις δεν αποτελούν κατ' ανάγκη το άθροισμα των εγκρίσεων και των αρνήσεων, καθώς κάποιες αιτήσεις ενδέχεται να ακυρωθούν και κάποιες να μην ολοκληρωθούν εντός του ίδιου έτους. Ως «Άρνηση» νοείται ο όγκος και η αξία των εξαγωγών που αποτέλεσαν αντικείμενο άρνησης.

Αξία εξαγωγών που εγκρίθηκε ανά είδος άδειας το 2016

Διάγραμμα 8: Αξία (σε εκατ. EUR) εγκρίσεων ανά είδος το 2016.

Η συνολική αξία¹⁴ των αιτήσεων έφθασε τα 45,7 δισ. EUR και οι εξαγωγές ειδών διπλής χρήσης που υπόκεινται σε έλεγχο αντιπροσώπευαν ως εκ τούτου πάνω από το 2,6 % των συνολικών εξαγωγών εκτός ΕΕ. Το εγκεκριμένο εμπόριο ειδών διπλής χρήσης έφθασε τα 33,1 δισ. EUR, αντιπροσωπεύοντας το 1,9 % των συνολικών εξαγωγών εκτός ΕΕ, με την πλειονότητα των εγκεκριμένων συναλλαγών να καλύπτεται από ατομικές άδειες (περίπου 25.000 μεμονωμένες αιτήσεις εκδόθηκαν το 2016) και συλλογικές άδειες (ανά αξία). Μόνο ένα μικρό ποσοστό εξαγωγών αποτέλεσε αντικείμενο άρνησης: το 2016 εκδόθηκαν περίπου 690 αρνήσεις, αριθμός που αντιπροσωπεύει το 1,1 % της αξίας των εξαγωγών ειδών διπλής χρήσης που υποβλήθηκαν σε έλεγχο το εν λόγω έτος και το 0,03 % των συνολικών εξαγωγών εκτός ΕΕ.

¹⁴ Το μέγεθος αυτό περιλαμβάνει την αξία των αιτήσεων και κοινοποιήσεων στο πλαίσιο γενικών αδειών εξαγωγών.